

คำเรียกญาติ

ในสังคมทั่วไปโดยเฉพาะสังคมจารีตประเพณีคำเรียกญาติมีความสำคัญไม่เพียงแต่ช่วยบอกให้ทราบว่าใครเป็นญาติที่มีความสัมพันธ์สถานะใดกับบุคคลที่เป็นแกนเท่านั้น แต่ยังบอกให้ทราบถึงสิทธิและภาระหน้าที่ที่ทุกคนในความสัมพันธ์นั้น ๆ พึ่งมีด้วยซึ่งคณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์มานุษยวิทยา สำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้อธิบายถึง คำเรียกญาติ (kinship terminology) ไว้ดังนี้

คำเรียกญาติ (kinship terminology) หมายถึงคำที่คนในแต่ละวัฒนธรรมกำหนดขึ้น และรับรู้ร่วมกันเพื่อใช้เรียกบุคคลที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติของบุคคลที่เป็นแกน (Ego) เช่น ทวดปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุงป้า น้า อา หลานเหลน

คำเรียกญาติอาจจำแนกเป็นระบบได้ ๒ ระบบ คือ ๑. ระบบคำเรียกญาติแบบพรรณนา (descriptive kinship terminology system) เป็นระบบที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นแกนกับญาติที่ถูกเรียกชัดเจนและเจาะจงเป็นราย ๆ ไป และ ๒. ระบบคำเรียกญาติแบบจำแนกประเภท (classificatory kinship terminology system) เป็นระบบที่จำแนกญาติออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามรุ่น เพศและชนิดของความสัมพันธ์ที่ญาติเหล่านั้นมีกับบุคคลที่เป็นแกนแล้วเรียกทุกคนในประเภทนั้น ๆ ด้วยชื่อเดียวกัน

โดยทั่วไปแล้วในการกำหนดคำเรียกญาติสำหรับทั้ง ๒ ระบบคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ คือ ๑. รุ่นของญาติที่ถูกเรียก ๒. เพศของญาติผู้ถูกเรียก ๓. ความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน ๔. การเป็นญาติสายตรงหรือสายเกี่ยวเนื่อง ๕. การเป็นญาติข้างพ่อหรือข้างแม่ ๖. ความแตกต่างของอายุระหว่างบุคคลที่เป็นแกนกับญาติที่ถูกเรียก และ ๗. เพศของบุคคลที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างบุคคลที่เป็นแกนกับญาติที่ถูกเรียก

นักมานุษยวิทยาจำแนกรูปแบบคำเรียกญาติออกเป็น ๖ รูปแบบย่อยโดยอาศัยหลักฐานจากการศึกษาทางชาติพันธุ์วรรณาและกำหนดชื่อแต่ละแบบตามชื่อกลุ่มชนที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการใช้คำเรียกญาติแบบนั้น ๆ คือ ๑. คำเรียกญาติแบบซูดาน (Sudanese kinship terminology) ๒. คำเรียกญาติแบบฮาวาย (Hawaiian kinship terminology) ๓. คำเรียกญาติแบบเอสกิโม (Eskimo kinship terminology) ๔. คำเรียกญาติแบบอิโรควอยส์ (Iroquois kinship terminology) ๕. คำเรียกญาติแบบโอมฮาซา (Omaha kinship terminology) และ ๖. คำเรียกญาติแบบโครว์ (Crow kinship terminology).

จินดารัตน์ โพธิ์นอก